

Na osnovu člana 48. stav 1. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini, («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine», broj 57/07 i 57/09), člana 6. i 12. Statuta Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine», broj 86/09), a u vezi sa članom 1. i 3. Odluke o usvajanju dokumenata potrebnih za daljnju implementaciju Bolonjskog procesa u BiH («Službeni glasnik Bosne i Hercegovine», broj 13/08), direktor Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta, na osnovu prethodne saglasnosti Upravnog odbora Agencije za razvoj visokog obrazovanja i osiguranja kvaliteta BiH datoj na _____ sjednici, održanoj _____ 2010. godine, donosi

KRITERIJE ZA AKREDITACIJU VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA U BOSNI I HERCEGOVINI

I OPŠTI DIO

Član 1. Predmet

U cilju promovisanja, osiguranja i stalnog unaprjeđenja kvaliteta u oblasti visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, informisanja javnosti o kvalitetu visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini, daljnjem izvršenju Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 59/07 i 59/09), primjeni usvojenih Standarda i smjernica za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u BiH („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 13/08) i uopšte razvoja visokog obrazovanja u skladu sa strateškim ciljevima izraženim u Bolonjskoj deklaraciji i daljnjem razvoju ovog koncepta u BiH, utvrđuju se kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova u BiH, način obavljanja ocjene i revizije kvaliteta visokoškolskih ustanova i postupanje Agencije nakon obavljene ocjene i revizije kvaliteta visokoškolskih ustanova.

Član 2. Primjena kriterija

- (1) Utvrđeni kriteriji za akreditaciju primjenjivaće se u svim visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini.
- (2) Nadzor nad primjenom kriterija vršiće nadležna ministarstva obrazovanja u Bosni i Hercegovini i nadležno odjeljenje u Brčko Distriktu Bosne i Hercegovine.
- (3) Ocjenu revizije i kvaliteta visokoškolskih ustanova vršiće posebne komisije domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova (u daljem tekstu: Komisija), na način utvrđen Okvirnim zakonom o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini i Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

II KRITERIJI ZA AKREDITACIJU VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Član 3. Značaj kriterija

Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova predstavljaju osnovu za uspostavu unutrašnjeg i vanjskog osiguranja kvaliteta na visokoškolskim ustanovama, a određeni su u skladu sa Standardima i smjericama za osiguranje kvaliteta u visokom obrazovanju u BiH.

Član 4. Kriteriji za unutrašnje osiguranje kvaliteta

Kriteriji za unutrašnje osiguranje kvaliteta su slijedeći:

1. Strategija visokoškolske ustanove
2. Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta
3. Procedure za osiguranje kvaliteta studijskih programa
4. Procedure za ocjenjivanje studenata
5. Kvalitet nastavnog osoblja
6. Kvalitet resursa
7. Informacioni sistem
8. Prezentacija informacija za javnost
9. Međunarodna saradnja

Član 5. Pokazatelji ispunjenosti kriterija

Pokazatelji ispunjenosti kriterija iz člana 4. dati su u aneksu 1. ovog dokumenta i čine njegov sastavni dio.

III OCJENA I REVIZIJA KVALITETA VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA

Član 6. Komisija

- (1) Ocjenu i reviziju kvaliteta visokoškolskih ustanova vrši Komisija iz člana 2. stav (3) ovog dokumenta.
- (2) Komisiju na prijedlog nadležnih ministarstava obrazovanja u Bosni i Hercegovini i nadležnog odjeljenja u Brčko Distriktu BiH imenuje Agencija.
- (3) Za člana Komisije može biti predloženo i imenovano lice koje se nalazi na utvrđenoj listi stručnjaka u skladu sa članom 49. alineja 4. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju Bosne

i Hercegovine, a u skladu sa Odlukom o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa.

(4) Rješenje o imenovanju Komisije Agencija donosi u roku od 15 dana od dana dostavljanja prijedloga nadležnog ministarstva, odnosno odjeljenja Brčko Distrikta BiH.

Član 7. Sastav Komisije

(1) Za ocjenu i reviziju kvaliteta na visokoškolskim ustanovama u statusu univerziteta imenuje se Komisija od najmanje pet članova u slijedećem sastavu: dva domaća stručnjaka - predstavnika akademske zajednice u BiH, jedan međunarodni stručnjak, jedan stručnjak - predstavnik privrede i prakse i jedan student.

(2) Za ocjenu i reviziju kvaliteta na visokoškolskim ustanovama u statusu visoke škole imenuje se Komisija u sastavu od tri člana i to: jedan domaći stručnjak – predstavnik akademske zajednice u BiH, jedan međunarodni stručnjak i jedan stručnjak - predstavnik privrede i prakse.

(3) Broj i sastav članova Komisije u izuzetnim slučajevima, a na prijedlog i obrazloženje nadležnog ministarstva može se prilagoditi specifičnim potrebama visokoškolske ustanove.

Član 8. Nezavisnost članova Komisije

(1) U obavljanju poslova ocjene i revizije kvaliteta visokoškolskih ustanova članovi Komisije su dužni postupati profesionalno i nezavisno od bilo kakvih političkih i drugih uticaja što će se pobliže propisati Kodeksom ponašanja za stručnjake koji vrše ocjenu i reviziju kvaliteta visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

(2) Kodeks iz stava (1) ovog člana donosi Agencija uz konsultacije sa visokoškolskim ustanovama i nadležnim ministarstvima obrazovanja u BiH i nadležnim odjeljenjem Brčko Distrikta BiH.

Član 9. Konstitutivna sjednica Komisije

Članovi Komisije na prvoj konstitutivnoj sjednici Komisije, većinom glasova biraju predsjednika Komisije iz reda predstavnika akademske zajednice u BiH koji koordinira rad Komisije i ostvaruje svu potrebnu komunikaciju sa nadležnim ministarstvom obrazovanja, odjeljenjem Brčko Distrikta BiH, visokoškolskom ustanovom na kojoj se vrši ocjena i revizija kvaliteta i Agencijom.

Član 10. Sukob interesa

- (1) Članovi Komisije ne mogu biti lica kod kojih postoji sukob interesa u odnosu na visokoškolsku ustanovu na kojoj se vrši ocjena i revizija kvaliteta i studijskog programa.
- (2) Okolnosti koje ukazuju na postojanje sukoba interesa propisane se Kodeksom iz člana 8. stav (2) ovog dokumenta.
- (3) U slučaju da postoje okolnosti koje ukazuju na postojanje sukoba interesa koje dovode u pitanje objektivnost i nepristrasnost člana Komisije, član Komisije samoinicijativno podnosi ostavku ili se na prijedlog nadležnog ministarstva obrazovanja, nadležnog odjeljenja Brčko Distrikta BiH, visokoškolske ustanove ili Agencije, isključuje iz Komisije.
- (4) Novi član Komisije imenuje se na način propisan članom 6. ovog dokumenta.

Član 11. Naknada za rad u Komisiji

- (1) Članovi Komisije imaju pravo na naknadu za rad čiju visinu i način isplate na prijedlog Agencije određuje Vijeće ministara BiH.
- (2) Pored naknade za rad, članovi Komisije imaju pravo na naknadu troškova smještaja, ishrane i prevoza.
- (3) Naknade iz stava (1) i (2) ovog člana snosi visokoškolska ustanova.

Član 12. Zahtjev za akreditaciju

- (1) Ocjenu i reviziju kvaliteta visokoškolske ustanove Komisija vrši nakon podnošenja zahtjeva za akreditaciju visokoškolske ustanove.
- (2) Zahtjev za akreditaciju visokoškolska ustanova podnosi nadležnom ministarstvu obrazovanja, odnosno nadležnom odjeljenju Brčko Distrikta BiH, na način kako je to propisano Zakonom o visokom obrazovanju Republike Srpske, kantonalnim zakonima o visokom obrazovanju i Zakonom o visokom obrazovanju Brčko Distrikta BiH.
- (3) Uz zahtjev za akreditaciju visokoškolska ustanova podnosi i izvještaj o samoevaluaciji visokoškolske ustanove.

Član 13. Osnovanost zahtjeva

Nakon ispitivanja osnovanosti i kompletnosti zahtjeva za akreditaciju, nadležno ministarstvo obrazovanja dostavlja Agenciji zahtjev za imenovanje Komisije sa prijedlogom članova Komisije u skladu sa članom 6. ovog dokumenta.

Član 14. Imenovanje Komisije

Rješenje o imenovanju Komisije iz člana 6. Agencija dostavlja nadležnom ministarstvu obrazovanja, odnosno odjeljenju Brčko Distrikta BiH, visokoškolskoj ustanovi i članovima Komisije.

Član 15. Rad Komisije

Komisija stručnjaka ocjenu i reviziju kvaliteta provodi u tri faze i to:

1. Analiza izvještaja o samoevaluaciji visokoškolske ustanove;
2. Posjeta visokoškolskoj ustanovi;
3. Izrada izvještaja o ocjeni i reviziji kvaliteta visokoškolske ustanove.

Član 16. Izvještaj o samoevaluaciji

(1) Izvještaj o samoevaluaciji visokoškolske ustanove koji visokoškolska ustanova može objaviti na web stranici, treba da minimalno sadrži sljedeće elemente: uvod sa opisom i faktičkim stanjem visokoškolske ustanove, opis i analizu ispunjenosti kriterija, zaključke i preporuke za osiguranje i razvoj kvaliteta visokoškolske ustanove, uzimajući u obzir kriterije za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

(2) Prijedlog forme i minimalni elementi sadržaja samoevaluacionog izvještaja dati su u Aneksu 2. ovog dokumenta.

Član 17. Posjeta visokoškolskoj ustanovi

(1) Nakon upoznavanja i analize izvještaja o samoevaluaciji visokoškolske ustanove, Komisija (ministarstvo/Agencija) obavještava visokoškolsku ustanovu o planu posjete Komisije radi vršenja ocjene i revizije kvaliteta visokoškolske ustanove i studijskog programa.

(2) Posjeti visokoškolskoj ustanovi prisustvuju svi članovi Komisije.

(3) Posjeta visokoškolskoj ustanovi traje od dva do pet dana u zavisnosti od potrebe da se potvrdi izvještaj o samoevaluaciji, odnosno provjeri ispunjenost kriterija za akreditaciju visokoškolske ustanove.

(4) Prilikom posjete visokoškolskoj ustanovi, Komisija u cilju ocjene i revizije kvaliteta visokoškolske ustanove, organizuje razgovor sa menadžmentom visokoškolske ustanove, akademskim i administrativnim osobljem i predstavnicima studenata svih ciklusa koji se realizuju na visokoškolskoj ustanovi.

Član 18. **Izvještaj o ocjeni i reviziji kvaliteta**

- (1) Nakon završene posjete visokoškolskoj ustanovi, Komisija sačinjava izvještaj o ocjeni i reviziji kvaliteta koji sublimira analizu izvještaja o samoevaluaciji i činjenično stanje utvrđeno posjetom Komisije.
- (2) Izvještaj iz stava 1. ovog člana sadrži ocjenu ispunjenosti kriterija za akreditaciju, prijedloge za unapređenje kvaliteta i mišljenje Komisije o kvalitetu visokoškolske ustanove.
- (3) Komisija ispunjenost svakog kriterija ocjenjuje opisno konstatacijom i obrazloženjem po slijedećem:
 - a) kriterij ispunjen u cjelosti,
 - b) kriterij značajno ispunjen,
 - c) kriteriji djelimično ispunjen i
 - d) kriterij nije ispunjen.
- (4) U procesu izrade izvještaja, Komisija dostavlja dio koji se odnosi na činjenično stanje visokoškolskoj ustanovi na komentar, sugestije i dopunu.
- (5) Finalni izvještaj Komisije se dostavlja nadležnom ministarstvu, nadležnom odjeljenju Brčko Distrikta BiH, visokoškolskoj ustanovi i Agenciji.
- (6) Formu i sadržaj izvještaja iz stava 1) ovog člana utvrđuje Agencija uz konsultacije sa nadležnim ministarstvima obrazovanja, odnosno odjeljenjem Brčko Distrikta BiH.

Član 19. **Preporuka Agencije**

- (1) Agencija u roku od 30 dana od dana prijema izvještaja iz stava 1. člana 18. analizira izvještaj i na osnovu mišljenja Komisije daje preporuku nadležnom ministarstvu obrazovanja ili nadležnom odjeljenju Brčko Distrikta BiH o akreditaciji visokoškolske ustanove.
- (2) Preporuka iz stava (1) ovog člana uzima u obzir ocjenu ispunjenosti kriterija iz izvještaja i mišljenje Komisije, i izdaje se po slijedećem:
 - a) Ispunjenost ili značajna ispunjenost svih kriterija – preporuka za izdavanje akreditacije;
 - b) Djelimična ispunjenost do 4 kriterija – preporuka za izdavanje akreditacije sa rokom;
 - c) Neispunjenost jednog ili više ili djelimična ispunjenost više od 4 kriterija – preporuka za odbijanje zahtjeva za akreditaciju;
- (3) Izvještaj Komisije i preporuka Agencije se obavezno objavljuje na web stranici Agencije.

IV REGISTAR AKREDITOVANIH VISOKOŠKOLSKIH USTANOVA I NAKNADNE AKTIVNOSTI

Član 20. Rješenje o akreditaciji

(1) Nadležno ministarstvo obrazovanja, odnosno odjeljenje Brčko Distrikta BiH na osnovu izvještaja Komisije i preporuke Agencije, kao i drugih saznanja o visokoškolskoj ustanovi sa kojima ministarstvo raspolaže na osnovu službenih evidencija donosi:

- (a) rješenje o akreditaciji;
- (b) rješenje o akreditaciji sa određenim rokom ili
- (c) rješenje o odbijanju zahtjeva za akreditaciju.

(2) Rješenje o akreditaciji se izdaje do četiri godine, a rješenje o akreditaciji sa određenim mjerama na najduži rok od godinu dana.

(3) Visokoškolska ustanova je dužna najmanje šest mjeseci prije isteka rješenja podnijeti novi zahtjev za akreditaciju.

Član 21. Upis u državni registar

(1) Rješenje o akreditaciji i rješenje o akreditaciji sa određenim rokom, nadležno ministarstvo obrazovanja i nadležno odjeljenje Brčko Distrikta BiH dostavljaju Agenciji radi upisa u državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova.

(2) Agencija osigurava objavljivanje državnog registra akreditovanih visokoškolskih ustanova na svojoj web stranici i najmanje jednom godišnje u "Službenom glasniku BiH", a najmanje dva puta godišnje u trima visokotiražnim dnevnim novinama.

Član 22. Ocjenjivanje usklađenosti rješenja

(1) Prije upisa u državni registar iz člana 21. Agencija ocjenjuje usklađenost rješenja sa kriterijumima za akreditaciju visokoškolske ustanove.

(2) U slučaju utvrđene neusklađenosti rješenja o akreditaciji sa kriterijumima za akreditaciju visokoškolskih ustanova, Agencija daje preporuku Upravnom odboru Agencije za preduzimanje određenih mjera u cilju otklanjanja neusklađenosti rješenja sa kriterijima za akreditaciju, uključujući i mjeru poništenja rješenja.

(3) Ukoliko Upravni odbor Agencije preduzme mjeru poništenja rješenja o akreditaciji, ministarstvo obrazovanja koje je donijelo takvo rješenje ili nadležno odjeljenje Brčko Distrikta BiH može izjaviti žalbu Upravnom odboru Agencije u roku od 15 dana od dana prijema rješenja o poništenju rješenja o akreditaciji visokoškolske ustanove.

(4) U slučaju da je Upravni odbor na osnovu preporuke Agencije odredio drugu mjeru otklanjanja neusklađenosti rješenja o akreditaciji sa kriterijima za akreditaciju

visokoškolskih ustanova, ministarstvo obrazovanja koje je donijelo takvo rješenje postupiće prema predloženim mjerama i nakon toga ponovo dostaviti Agenciji novo rješenje o akreditaciji visokoškolske ustanove u roku od 15 dana od dana preduzimanja predloženih mjera Upravnog odbora Agencije. O postupanju nadležnog ministarstva Agencija će obavjestiti Upravni odbor i nakon očitovanja Upravnog odbora o usklađenosti rješenja sa predloženim mjerama i kriterijima za akreditaciju izvršiće se upis u registar iz člana 21.

(5) Ukoliko nadležno ministarstvo ne postupi sa predloženim mjerama Upravnog odbora Agencije, Upravni odbor će poništiti ponovo dostavljeno rješenje za koje se ocjeni da nije usklađeno sa kriterijima za akreditaciju i sa predloženim mjerama Upravnog odbora Agencije.

Član 23. Naknadne aktivnosti

(1) Akreditovana i uslovno akreditovana visokoškolska ustanova u roku od najviše tri mjeseca po prijemu rješenja o akreditaciji izrađuje akcijski plan za poboljšanje kvaliteta na ustanovi i dostavlja ga ministarstvu i Agenciji.

(2) Akcijski plan sadrži popis aktivnosti u skladu sa preporukama stručnjaka iz izvještaja Komisije, vremenski okvir za provođenje tih aktivnosti, te konkretne nosioce.

(3) Vremenski okvir za aktivnosti na poboljšanju kvaliteta i dostizanju kriterija uslovno akreditovane visokoškolske ustanove ne može biti duži od jedne godine, u kojem roku visokoškolska ustanova treba ispuniti uslov za sticanje akreditacije.

(4) Agencija može tražiti od visokoškolske ustanove dopunu akcijskog plana ili izmjenu pojedinih njegovih dijelova.

(5) Konačna verzija akcijskog plana objavljuje se na web stranici Agencije.

Član 24. Godišnji izvještaji o napretku

(1) Visokoškolska ustanova jednom godišnje izvještava Agenciju i nadležno ministarstvo, odnosno nadležno odjeljenje Brčko Distrikta BiH o preduzetim aktivnostima na realizaciji akcijskog plana.

(2) Izvještaj obavezno sadrži preduzete aktivnosti, stepen realizacije, kao i naznaku eventualnih odstupanja od akcijskog plana, te okolnosti zbog kojih je došlo do odstupanja.

(3) Agencija prati izvještaje uslovno akreditiranih visokoškolskih ustanova, pružajući im savjete kako da dostignu kriterije i unaprijede kvalitet.

V PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 25. Stupanje na snagu

Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova stupaju na snagu danom objavljivanja u Službenom glasniku BiH.

Aneks 1.

Pokazatelji ispunjenosti kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini

Kriterij 1. Strategija visokoškolske ustanove

1.1. Visokoškolska ustanova treba imati strategiju izrađenu u postupku javnog komuniciranja sa svim zainteresiranim stranama, usvojenu na način propisan najvišim pravnim aktom visokoškolske ustanove i javno dostupnu.

1.2. Strategija sadrži:

- a) *Misiju i viziju visokoškolske ustanove koje korespondiraju članovima 3. i 4. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH;*
- b) *Strateške ciljeve koji su izvedeni iz misije i vizije visokoškolske ustanove;*
- c) *Relevantne planove i aktivnosti za realizaciju ciljeva na temelju adekvatne analize u kojima su definisani izvršioci, rokovi i resursi za njihovo provođenje.*

Kriterij 2. Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta

2.1. Visokoškolska ustanova treba da ima uspostavljen sistem za unutrašnje osiguranje kvaliteta koji je određen zvaničnom politikom i procedurama osiguranja kvaliteta.

2.2. Visokoškolska ustanova treba da ima uspostavljeno formalno tijelo za osiguranje kvaliteta.

2.3. Funkcionisanje unutrašnjeg sistema kvaliteta, utvrđivanje zvanične politike i procedura za osiguranje kvaliteta, te konkretne odgovornosti tijela za osiguranje kvaliteta treba da bude definisano formalno donesenim aktom o unutrašnjem sistemu kvaliteta.

2.4. Uloga studenata svih ciklusa koji se realizuju na visokoškolskoj ustanovi, u sistemu unutrašnjeg osiguranja kvaliteta treba da bude jasno i institucionalno definisana i utvrđena uz njihovu saglasnost.

Kriterij 3. Procedure za osiguranje kvaliteta studijskih programa

3.1. Procedure za usvajanje studijskih programa treba da budu uspostavljene i da se primjenjuju se za svaki studijski program. One trebaju regulisati:

- a) *Naziv i ciljeve studijskog programa usklađene sa strategijom visokoškolske ustanove;*
- b) *Ishode učenja koje treba da ostvare svršeni studenti su u skladu sa nomenklaturom zanimanja;*
- c) *Uslove za upis na studijski program;*
- d) *Vrsta studija i način izvođenja;*
- e) *Plan pokrivenosti nastave;*
- f) *Bodovna vrijednost svakog predmeta iskazana u skladu sa ECTS;*
- g) *Način ocjenjivanja na predmetu;*
- h) *Obaveznu literaturu; pokrivenost predmeta odgovarajućim udžbenicima koji su unaprijed poznati i objavljeni;*
- i) *Podatke o nastavnicima i saradnicima na predmetu;*
- j) *Relevantnost kvalifikacija osoblja i resursa.*

3.2. Visokoškolska ustanova treba da ima uspostavljenu proceduru za analizu studijskih programa. Analiza treba uključivati:

- a) *Istraživanja na godišnjem nivou o broju zaposlenih studenata u odnosu na ukupan broj svršenih studenata;*
- b) *Popularnost programa kod studenata u odnosu na prethodne godine, omjer prijavljenih i upisanih kandidata;*
- c) *Projekte (naučne, istraživačke, razvojne ili umjetničke) koje je realizovala visokoškolska ustanova u okviru datog studijskog programa s relevantnim domaćim i inostranim partnerim;*
- d) *Ukupan broj i dobnu strukturu svršenih studenata u odnosu na broj upisanih u zadnje tri godine;*
- e) *Procenat svršenih studenata i prosječno trajanje studija.*

Kriterij 4. Procedure za ocjenjivanje studenata

4.1. Visokoškolska ustanova treba da ima procedure za ocjenjivanje studenata utvrđene formalnim aktom koji usvaja Senat. Studenti su uključeni u njihovu izradu.

Procedure definišu:

- a) *Minimum količine znanja, vještina i kompetencija koje usvaja student za odgovarajuću ocjenu.*
- b) *Ocjenjivanje studenata vrši se u skladu sa ishodima učenja*
- c) *Kontinuirano praćenje i ocjenjivanje napretka studenata tokom semestra za svaki nastavni predmet.*
- d) *Metode ocjenjivanja (pismeno, usmeno, seminarski rad, praktični rad, kolokvij, kombinovano i sl.) koje su razvijene i prilagođene za svaki nastavni predmet kao obavezni dio nastavnog programa.*
- e) *Prisustvo drugih studenata pri ocjenjivanju.*
- f) *Raspored ispita s terminima, lokacijom i imenom ispitivača utvrđen je početkom semestra i javno se objavljuje.*
- g) *Mogućnost uvida u radove, rješenja zadataka koji su bili na ispitu, nakon završenog ocjenjivanja radova.*
- h) *Žalbenu proceduru koja propisuje rok podnošenja žalbe, način postupanja po žalbi, ishode rješavanja žalbe i mogućnost polaganja ispita pred nezavisnom komisijom.*

4.2. Visokoškolska ustanova treba da kontinuirano prikuplja podatke i analizira uspjeh studenata (analiza prolaznosti) na nivou studijskog programa, te na osnovu tih analiza treba preduzimati aktivnosti.

Kriterij 5. Kvalitet nastavnog osoblja

5.1. Visokoškolska ustanova treba da obezbijedi kvalifikovano nastavno osoblje za svaki studijski program sa posebnim akcentom na uskostručne predmete. Procedure za izbor nastavnog osoblja utvrđuju se unaprijed, javno su dostupne, a moraju biti usklađene sa članovima 27. do 34. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH. Sastav komisije za izbor u zvanje treba da bude kompetentan u naučnoj oblasti (poljima i granama) u kojoj prijavljeni kandidat traži izbor u zvanje.

5.2. Visokoškolska ustanova treba da ima kadrovsku arhivu stalno zaposlenog i angažovanog nastavnog i saradničkog osoblja koja sadrži podatke o njihovom obrazovnim, stručnim i naučnim i umjetničkim referencama, mentorstvima diplomanata, magistranata i doktoranata,

studijskim boravcima u inostranstvu i koja je osnov za Plan pokrivenosti nastave za svaki semestar.

5.3. Visokoškolska ustanova treba da provodi i analizira na kraju svakog semestra ankete studenata o kvalitetu nastavnog kadra u pogledu: kvalitete nastave, dostupnosti, objektivnosti pri ocjenivanju i preuzima određene mjere ka unaprijeđenju kvaliteta koje su transparentne i javno dostupne. Ankete se odnose na svaki nastavni predmet.

5.4. Visokoškolska ustanova treba da izdaje vlastite publikacije (knjige, naučno-stručne, umjetničke časopise, zbornike radova,...) čiji su sadržaj i svrha usklađeni sa strateškim ciljevima ustanove.

5.5. Visokoškolska ustanova treba da bude (su)organizator naučnih, stručnih ili umjetničkih skupova (regionalnog, međunarodnog karaktera) čiji su sadržaj i svrha usklađeni sa strateškim ciljevima ustanove.

5.6. Visokoškolska ustanova jednom godišnje treba da prezentuje publicistiku vlastitog nastavnog osoblja realizovanu u posljednjoj akademskoj godini (nazivi radova sa posebnim akcentom relevantnosti časopisa ili skupa gdje su objavljeni ili prezentirani, objavljene knjige i sl.).

5.7. Na visokoškolskim ustanovama značajan dio vlastitog nastavnog i saradničkog osoblja treba da bude uključen u naučno-istraživačke, umjetničke ili razvojne projekte u zadnje 3 akademske godine.

5.8. Visokoškolska ustanova treba da ima dugoročno planirana finansijska sredstva neophodna za kvalitetnu realizaciju nastavno-naučnog procesa, istraživačkih projekata, umjetničkih i profesionalnih aktivnosti.

5.9. Visokoškolska ustanova treba redovno da analizira starosnu strukturu nastavnog osoblja, odnos vlastitog i gostujućeg kadra, pokrivenost nastave kompetentnim kadrom na svim studijskim programima, a posebno uskostručnih predmeta.

Kriteriji 6. Kvalitet resursa

6.1. Adekvatnost resursa za izvođenje studijskih programa, funkcionalnost, starost itd. ocjenjuju se kontinuirano putem internih evaluacija. Visokoškolska ustanova treba da planira ulaganje finansijskih sredstava tako da dio godišnjeg bruto prihoda ulaže u poboljšanje resursa.

6.2. Učionički prostor mora biti primjeren svrsi, uslovan, fizički odvojen i dovoljno udaljen od izvora buke koji ometaju nastavni proces. Minimum potrebnog korisnog učioničkog

prostora za jednog studenta na visokoškolskoj ustanovi mora biti u skladu sa važećim standardima i normativima.

6.3. Visokoškolska ustanova treba da posjeduje adekvatnu informatičku opremu koja obezbjeđuje kvalitetno izvođenje nastave. Visokoškolska ustanova treba da ima razvijenu bežičnu internet mrežu s minimalno jednom pristupnom tačkom u svakoj zgradi u njenom sastavu.

6.4. Visokoškolska ustanova treba da ima biblioteku opremljenu potrebnim brojem bibliotečkih jedinica u štampanom ili elektronskom obliku i adekvatnim prostorom za normalno korištenje bibliotečkih usluga. Visokoškolska ustanova donosi interni akt o udžbenicima i u skladu sa njim analizira kvalitet udžbenika i drugih učila sa aspekta savremenosti, tačnosti sadržaja, strukture (primjeri, pitanja, rezime) i kompatibilnosti sa studijskim programom.

Kriterij 7. Informacioni sistem

7.1. Visokoškolska ustanova treba da ima bazu podataka (softver) za prikupljanje i analiziranje sljedećih podataka:

- a) *Podatke o studentima po studijskom programu, ciklusima, godinama, polnoj i dobroj strukturi, periodu studiranja, procentu diplomiranja, uspjehu i sl.*
- b) *Podatke o nastavnom osoblju (objavljenoj publicistici, angažmanu po predmetima, polnoj i dobroj strukturi, izboru u naučno-nastavna zvanja, i sl).*

7.2. Baze treba da omogućavaju brze i precizne pretrage (prolaznosti studenata za svaki predmet, godinu i studijski program, podatke o ispitnim rokovima, odnos nastavnika i studenata i sl.).

Kriterij 8. Prezentacija informacija za javnost

8.1. Visokoškolska ustanova na web stranici treba da objavljuje najvažnije podatke o svim studijskim programima na svim ciklusima minimalno na jednom od jezika naroda Bosne i Hercegovine i na engleskom jeziku.

8.2. Visokoškolska ustanova na institucionalan način treba da potiče bivše studente na organiziranje alumni-asocijacija.

8.3. Visokoškolska ustanova treba da ima institucionalno uspostavljene odnose sa javnošću.

8.4. Visokoškolska ustanova svake godine, najkasnije šest mjeseci prije upisa studenata, treba da izda vodič za buduće studente u štampanoj ili elektronskoj verziji ili na CD-u. Vodič se besplatno distribuira ciljnim grupama.

Kriterij 9. Međunarodna saradnja

9.1. Visokoškolska ustanova treba da ima organizovanu službu za međunarodnu saradnju putem koje ostvaruje kontakte s drugim visokoškolskim ustanovama u inostranstvu, organizuje studentske razmjene, zajedničke projekte i sl.

Anex 2. iz člana 18. stav (2) Kriterija za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini

FORMA I MINIMALNI ELEMENTI SAMOEVALUACIONOG IZVJEŠTAJA

Ovim obrascem propisuje se minimalni sadržaj samoevaluacionog izvještaja kojeg sačinjavaju visokoškolske ustanove po Kriterijima za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini.

Očekivani obim samoevaluacionog izvještaja je 30 – 50 stranica formata A4 pisanih fontom Times New Roman, 12 punkta, proreda 1, a izvještaj ne bi trebao biti većeg obima od 100 stranica.

Naziv visokoškolske ustanove	
Adresa	
Kontakt telefoni i faks	
e-mail	
Web-adresa	
Odgovorna osoba za samoevaluaciju	
Kontakti odgovorne osobe	

I UVODNI DIO

0. SAŽETAK

1. UVOD

- 1.1. Istorijat i organizacija visokoškolske ustanove
- 1.2. Pristupanje visokoškolske ustanove bolonjskom procesu i dostizanje ciljeva iz bolonjskog procesa
 - 1.2.1. Tri ciklusa obrazovanja
 - 1.2.2. Dodatak diplomi
 - 1.2.3. ECTS
 - 1.2.4. Cjeloživotno učenje
 - 1.2.5. Mobilnost studenata i nastavnika
 - 1.2.6. Ishodi učenja i provođenje kvalifikacijskog okvira
 - 1.2.7. Učešće studenata u odlučivanju
- 1.3. Nastavni proces i metode edukacije
- 1.4. Istraživanje i naučno-istraživački rad
- 1.5. Međunarodna saradnja
- 1.6. Veze s okruženjem, privredom i socijalnim partnerima
- 1.7. Finansiranje visokoškolske ustanove
- 1.8. Statistički podaci

Popuniti slijedeću tabelu:

Broj fakulteta:		Broj studijskih odsjeka:			
	I ciklus	II ciklus	III ciklus		
Broj studijskih programa:					
STUDENTI I DIPLOMCI					
Broj studenata	2005./2006.	2006./2007.	2007./2008.	2008./2009.	2009./2010.
Broj redovnih studenata I ciklusa					
Broj vanrednih studenata I ciklusa					
Broj studenata „na daljinu“ I ciklusa					
Ukupan broj studenata I ciklusa					
Broj studenata II ciklusa					
Broj studenata III ciklusa (doktoranata)					
UKUPAN BROJ STUDENATA					
Broj diplomaca					
Magistriralo					
Doktoriralo					
AKADEMSKO OSOBLJE					
Broj obavljenih izbora u naučna i umjetničko nastavna zvanja	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Redovni profesor					
Vanredni profesor					
Docent					
Viši asistent					
Profesor visoke škole					
Lektor					
Asistent					
Predavač visoke škole					
Ukupan broj obavljenih izbora					

Broj akademskog osoblja	Redovni profesor	Vanredni profesor	Docent	Viši asistent	Profesor VŠ	Lektor	Asistent	Predavač VŠ
Zaposlenici								
Spoljni saradnici								
RESURSI I INFRASTRUKTURA								
Ukupna površina korisnog prostora [m ²]								
Površina učioničkog prostora [m ²]								
Površina bibliotečkog prostora [m ²]								
Površina laboratorijskog prostora [m ²]								
Površina prostora za studentski standard (smještaj, ishrana, rekreacija) [m ²]								
Broj amfiteatara i/ili velikih predavaonica								
Broj učionica								
Broj sjedećih mjesta za nastavu za studente								
Broj računarskih učionica								
Broj računara u računarskim učionicama								
Ukupan broj računara								
Broj laboratorija								
Ukupan broj bibliotečkih jedinica								
Ukupna broj knjiga u bibliotekama								
Broj osoba zaposlenih u biblioteci								
Ukupan broj administrativnog osoblja								
Ukupan broj osoblja u studentskim službama								

2. PROVOĐENJE SAMOEVALUACIJE

2.1. Tim za samoevaluaciju

2.2. Postupak samoevaluacije

II GLAVNI DIO

2. KRITERIJI

Visokoškolska ustanova indicira ispunjenost svakog od kriterija i pokazatelja, u svemu prema dokumentu iz Aneksa 1. (član 7. Kriteriji za akreditaciju visokoškolskih ustanova u Bosni i

Hercegovini). Za svaki kriterij daje se opis, prezentuju podaci i dokumenti koji potvrđuju ispunjenost, analiza, potvrda ispunjenosti i preporuka za unaprjeđenje i razvoj kvaliteta.

Uz samoevaluacioni izvještaj se ne dostavljaju nikakvi prilozi, a dokumenti kojima visokoškolske ustanove potkrepljuju tvrdnje iz samoevaluacionog izvještaja trebaju biti objavljeni na web stranici visokoškolske ustanove, poželjno u pdf formatu, a u samoevaluacionom izvještaju je potrebno navesti na kraju svakoga potpoglavlja precizne linkove na web stranicu na kojoj se ti dokumenti nalaze.

- 3.1. Kriterij 1. Strategija visokoškolske ustanove
- 3.2. Kriterij 2. Sistem unutrašnjeg osiguranja kvaliteta
- 3.3. Kriterij 3. Procedure za osiguranje kvaliteta studijskih programa
- 3.4. Kriterij 4. Procedure za ocjenjivanje studenata
- 3.5. Kriterij 5. Kvalitet nastavnog osoblja
- 3.6. Kriterij 6. Kvalitet resursa
- 3.7. Kriterij 7. Informacioni sistem
- 3.8. Kriterij 8. Prezentacija informacija za javnost
- 3.9. Kriterij 9. Međunarodna saradnja

III ZAVRŠNI DIO

4. ZAKLJUČAK

4.1 SWOT analiza

snage
slabosti
prilike
prijetnje

4.2. Završna razmatranja